

LAV DELTAKELSE I OMSTRIDT VALG I KUWAIT

■ KUWAIT: Med en valgdeltakelse på under 40 prosent mangler det nye parlamentet i Kuwait legitimitet, hevder opposisjonen. Lørdagens valg på ny nasjonalforsamling i Kuwait var omstridt fordi emiren, sjek Sabah al-Ahmad al-Sabah, utstedte en ny valglov. Opposisjonen hevder at valgloven blant annet gjør det lettere å kjøpe stemmer og bestemte seg derfor for å boikotte valget. ©NTB

Valgboksene ble åpnet og stemmene samlet etter valgslutt i Kuwait lørdag.

ANGREP FORDREVNENE

■ KONGO: Samme dag som opprørere trakk seg ut av byen Goma øst i Kongo, angrep bevæpnede menn en leir med 35.000 fordrevne mennesker nær byen. Opprørsgruppen M23 trakk seg lørdag ut av Goma, 12 dager etter at de tok kontroll over byen. Natt til i går ble det meldt at bevæpnede menn angrep en leir nær byen der 35.000 fordrevne oppholder seg, melder en talsperson fra FN. ©NTB

DOMSTOL I STREIK PÅ UBESTEMT TID

■ EGYPT: Grunnlovsdomstolen i Egypt har gått ut i streik etter at de i går ble møtt av presidentvennlige demonstranter utenfor rettslokalet. Protestene tvang domstolen til å utsette et møte som skulle undersøke lovgivningsdomstolens rolle i islamistdominerte overhuset i parlamentet. ©NTB

I går hadde hundrevis av demonstranter som støtter president Mohamed Mursi, møtt opp utenfor Egypts grunnlovsdomstol.

‘Må få ny Kyoto-avtale’

FNs årlige klimatoppmøte avsluttes med ministermøte denne uken. Forlengelse av Kyoto-avtalen er den viktigste saken.

I tillegg bør de nesten 200 landene som er samlet i Qatars hovedstad Doha gjøre framskritt i forhandlingene om en ny, global klimaavtale. Finansiering av et nytt klimafond er et tredje stridspunkt.

Klimatoppmøtet skal etter planen avsluttes fredag 7. desember. Men om møtet følger mønsteret fra tidligere år, vil ministrene trolig forhandle på overtid til lørdag morgen før de kan kunngjøre et kompromiss – eller et havari.

Kyoto – eller fiasko. – Forhandlingene vil være en komplett fiasko dersom man ikke kommer til enighet om en ny Kyoto 2-avtale, sier miljøvernminister Bård Vegar Solhjell (SV).

Selv kommer han til Doha tirsdag for å være med på innspurten i forhandlingene.

Den nåværende Kyoto-avtalen utløper ved nyttår.

Det er bare EU, Norge, Sveits og Australia som vil få konkrete utslippsforpliktelser i en forlenget Kyoto-avtale. Japan, Canada, New Zealand og Russland vil ikke være med. USA har aldri ratifisert avtalen, og utviklingslandene har ikke utslippsforpliktelser i Kyoto-avtalen. Det betyr at Kyoto 2

KLIMAMØTET I DOHA

Snaut 200 land er nå samlet i Qatars hovedstad Doha til den 18. partskonferansen i FN's klimakonvensjon, COP18. Møtet skal etter planen avsluttes fredag 7. desember.

Forlengelse av Kyoto-avtalen er hovedsak på møtet. I tillegg starter forhandlinger om en ny global klimaavtale, som skal tre i kraft i 2020.

På klimakonferansen i København i 2009 ble landene enige om å begrense den globale oppvarmingen til 2 grader.

Dagens klimatiltak er helt utilstrekkelige til å nå togradersmålet. Vi går snarere mot en oppvarming på rundt 4 grader, ifølge FN og Verdensbanken. Det kan få katastrofale virkninger.

Kilde: NTB

bare vil dekke rundt 15 prosent av verdens klimagassutslipp.

Global avtale. En ny Kyotoperiode er likevel et avgjørende vilkår for å komme i gang med forhandlinger om en ny, global avtale. Den er del av et kompromiss som ble inngått i tolvte time på fjorårets klimatoppmøte i Durban, Sør-Afrika.

Der gikk store u-land som Kina og India med på at det skulle forhandles om en ny avtale der

Miljøvernminister Bård Vegar Solhjell sier forhandlingene vil være en fiasko dersom man ikke kommer til enighet om en ny Kyoto 2-avtale.

de også vil få utslippsforpliktelser. Avtalen skal være ferdigforhandlet innen 2015, og tre i kraft i 2020.

Svekket pådriver. Det var EU som drev fram kompromisset i fjor, i allianse med små øystater og de fattigste utviklingslandene, sier forskningsleder Steffen Kallbekken ved forskningssenteret Cicero.

Men nå er EU svekket av gjeldskrise og intern strid om klimatiltak. Det kan svekke EUs kraft til å være pådriver under årets forhandlinger, frykter han.

– Gjeldskrisen gjør det vanskelig for EU å spille noen lederrolle i finansiering av klimatiltak i utviklingsland. I tillegg er det intern uenighet i EU. Polen sitter med store overskuddskvoter fra den første Kyoto-perioden og krever å få dem med over i den neste. Andre land krever at disse kvotene slettes. Dette er et viktig stridspunkt i diskusjonen om forlengelsen av Kyoto-avtalen, sier Kallbekken.

Russland, Ukraina, Polen og andre tidligere østblokkland har overskuddskvoter etter nedlegging av gammel industri på 1990-tallet. Kvotene omtales som «varm luft». Dersom de får være med i neste periode, vil det svekke miljøeffekten av Kyoto 2, mener blant andre de små øystatene, som rammes hardest av klimaendringer.

Bremseklosser. I tillegg har tradisjonelle bremseklosser i klimaforhandlingene organisert seg bedre for årets klimatoppmøte.

– Vi har fått en ny gruppe som kaller seg «likesinnede» utviklingsland. Den består av Kina, India og en gruppe oljeproduiserende land med Saudi-Arabia i spissen. De ønsker å reforhandle deler av kompromisset fra Durban, for å svekke formuleringer som også krever at utviklingsland må kutte sine utslipp, sier Kallbekken.

Et svekket EU kombinert med bedre organiserte bremseklosser gir dårligere utsikter for årets enn for fjorårets klimamøte, mener han.

– Men møtet i Doha er uansett et mellommøte på vei mot 2015, da en ny, global avtale skal være klar. Det viktigste i Doha er en videreføring av Kyoto-avtalen. Vi kan ikke utelukke et havari i de forhandlingene, men jeg tror de kommer i mål, sier Kallbekken. ©NTB

standen fra fossil industri vil bli for sterk, mener Skodvin. Hun tror også at karbonskatten blir så lav at den får liten innvirkning på klimagassutslippene. Det viktigste Obama kan gjøre er å regulere klimagassutslippene innenfor rammene av eksisterende lover, påpeker hun.

Lavere utslipp. Uavhengig av hvilken nasjonal klimapolitikk som føres, reduseres klimagassutslippene i USA. Årsaken til dette er at stadig mer av strømprøduksjonen baseres på naturgass framfor kull, ifølge Skodvin. Derfor har klimagassutslippene gått ned siden 2008, og vil fortsette å minke i årene som kommer.

Ingen vei tilbake for isen over Nordpolen

Det er ikke lenger noen vei tilbake til gamle høyder for sommerisen over Nordpolen. Mest sannsynlig vil den forsvinne om 13-18 år. Det slår visedirektør Tore Furevik ved Bjerknessenteret for klimaforskning i Bergen fast.

– Nå er det ikke lenger et spørsmål om isen vil forsvinne om sommeren. Det er et spørsmål om når det skjer, sier Furevik.

I høst ble det satt en ny og dramatisk minimumsrekord for utbredelse av havisen i Polhavet. Mengden med is er redusert

med 70-80 prosent sammenlignet med gjennomsnittet i 1979-2000. Flere prosesser fører nå til at den tykke flerårsisen fraktes ut av Polhavet og etterlater seg et tynnere og mer utsatt isdekke.

Mindre refleksjon. Den ene prosessen er at isen reflekterer mindre solinnstråling når den smelter.

– Nå får vi en ganske sterk oppvarming om høsten. Det gjør igjen at isdekket kommer senere om vinteren og snødekket senere på land. Til våren vil

vi ha en tynnere is som igjen smelter raskere, sier Furevik som er professor i oseanografi.

Den andre faktoren er jetstrømmen som ligger 10-12 kilometer høyt oppe i atmosfæren, har endret seg. Ifølge Furevik er det stadig flere forskningsrapporter som viser at jetstrømmen er blitt svakere. Den går lenger nord. Men bølgen på jetstrømmen blir større, noe som fører til at den oftere stopper opp.

Ekstremvær. Det er dette som har skjedd når Nord-Europa og Nord-Amerika opplever

lange kuldeperioder i november-desember. Forskerne setter nå dette i sammenheng med mindre is om høsten.

To ekstremhendelser sommeren 2010 blir også forklart med at jetstrømmen stanset opp: Flommen i Pakistan og hetebølgen i Russland.

NASA-forskere er nesten helt sikre på at det er global oppvarming som er årsaken til de ekstreme værphenomenene. Siden alt henger sammen, vil havisen bidra til å forsterke virkningene når den forsvinner om sommeren. ©NTB